

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 6.07.2023
Sayı: 26

10/78

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye yıllarca tahıl ambarı olarak anılmış, buğday ve türev ürünlerinde ciddi ihracat rakamlarına ulaşmış bir ülke konumunda bulunmuştur. Ancak Ak Parti iktidarları döneminde uygulanan yanlış politikalar nedeniyle hem üreticiler hem de son tüketici olan vatandaşlarımız için başta ekmek olmak üzere tüm unlu mamullerin üretimi ve tüketimi sıkıntılı hale gelmiştir. Uygulanan hatalı politikalarla Türk Çiftçisi yerine yabancı üreticiler ve ithalatçılar desteklenmiş ve ihya edilmişlerdir.

TMO tarafından açıklanan buğday alım fiyatının piyasada oluşan fiyatla dengede olmaması nedeniyle ve TMO gerekli regülasyonları sağlayamadığından çiftçimiz mağdur olmaktadır. Hatalı tarım ve vergi politikaları sonucunda 2023 yılının ilk yarısında yapılan aşırı ithalat dolayısıyla yerli üreticimiz ürünü satmada ve depolamada sorun yaşamaktadır. Çiftçimizin sorunlarının çözülmesini ve gelecekte benzer problemlerin yaşanmaması istinaden; yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi, planlı ekimlerin etkinleştirilmesi, tarım sektöründe ve buğday üretiminde sorunların belirlenmesi ve bu sorunların çözümleri hakkında gerekli çalışmaların yapılması, ihtiyaç duyulan kaynağın ayrılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Ülkemiz yıllarca hem bölgesel hem de küresel anlamda en önemli tarım üreticisi ülkelerden birisi olarak anılmıştır. Ancak ülkemiz Ak Parti iktidarlarında sistematik olarak uygulanan plansızlıklar ve hatalı tarımsal üretim politikaları nedeniyle ithalata mecbur bir ülke durumuna düşmüştür.

Bu durumunun çarpıcı örneği Ukrayna-Rusya arasında yaşanan krizde görülmüştür. Küresel anlamda ciddi bir buğday tedarik sıkıntısı yaşanmasına rağmen ülkemiz buğday üreticisi olarak yetersiz kalmış ve bu durumu değerlendirememiştir. Yapılan müzakereler neticesinde uzlaşya varılmış ve tahıl sevkiyatı sağlanabilmesine istinaden koridor oluşturulmuştur. Hatta ülkemiz de bu koridor vesilesi ile tahıl ithalatını gerçekleştirebilmiştir.

2021 yılı Eylül ayında alınan kararla hububattan alınan ithalat vergisi sıfırlanmış idi. Bu karar, hasat dönemi öncesine denk gelen hatalı bir uygulamayla vergi oranı %0 olarak devam ettirilmiştir. Vergi artışı uygulaması hemen hasat dönemi öncesi değil, 2023 yılı başında yapılarak yerli üretici rahatlatılmalıydı. Zamanlaması son derece yanlış olan ve hiçbir kurum ve kuruluşun görüşü alınmadan geliş güzel uygulanan bu politika nedeniyle ithalat bolluğu yaşanmış, hasat döneminde üreticimiz mağdur edilmiştir. 1 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla vergi oranı %130 olarak açıklanmıştır.

2023 yılı ilk 5 ayında yaklaşık 6 Milyon 357 Bin Ton buğday ithalatı gerçekleşmiştir. Sadece 2023 Mayıs ayında ise 1 Milyon 791 Bin Ton buğday ithalatı yapılmıştır. Bu durum yerli üreticinin mahsulünün fiyatının düşmesine neden olmuştur. TMO'nun yetersiz depo kapasitesi ve alım haddinin dolması nedeniyle çiftçimiz mahsulünü ucuz fiyattan piyasaya satmak zorunda bırakılmıştır. TMO üzerine düşen "piyasa düzenleyicisi" rolünü oynayamamakta, üreticiyi mağdur etmektedir.

TMO tarafından 06/06/2023 tarihinde ekmeklik buğday fiyatı 8.250 TL/Ton olarak açıklanmıştır. Üreticimiz hasadı yapılan buğdayı gününde TMO'ya satamamakta, satsa bile ürünün ücretini 3 ay sonra tahsil edebilmektedir. Yaşanan bu durum; üreticinin borç ödemelerini zamanında yapamamasına neden olmakta ve serbest piyasada ürününü daha düşük fiyattan, yaklaşık 5.000 TL/Ton – 6.000 TL/Ton, satmasına neden olmaktadır. Piyasada oluşan 5.000 TL/Ton fiyatı TMO'nun 2022 yılı ekmeklik buğday alım fiyatı olan 6.050 TL/Ton dan daha düşük kalmakta ve üretici açısından ciddi mağduriyetler yaratmaktadır.

TMO'nun son tüketiciye ekmek fiyatlarının zamlı yansımaları önlemek amacıyla uyguladığı fırınlara ucuz un satış politikası nedeniyle, 2022 yılı tamamı ve 2023 yılı ilk 6 aylık sürecinde Hazine tarafından TMO'ya 36 Milyar TL'lik cari transfer yapılmıştır. Yapılan bu sübvansiyon hedefe ulaşamamış, günümüzde fırınlarda satılan ekmeğin fiyatı 7,5 TL'ye ulaşmıştır.

Erhan USTA

Samsun Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

Yine TMO tarafından 26/06/2023 tarihinde 2023-2024 sezon başı ekmeklik buğday satış fiyatı 9.350 TL/Ton olarak açıklanmıştır. Ancak güncel olarak 6.000 TL/Ton civarı satış piyasası olan ekmeklik buğday için Kasım 2023'ten itibaren TMO tarafından uygulanacak 9.350 TL/Ton satış fiyatı uygulaması piyasayı regüle etmekten çok uzak kalacaktır. İçinden geçmekte olduğumuz enflasyonist süreçte TMO'nun hububat satış fiyatlarını sezonluk değil de aylık açıklaması hem çiftçimiz hem de un üreticimiz ve nihayetinde son tüketiciye etkisi açısından daha uygun olacaktır.

Bu nedenlerle; çiftçimizin sorunlarının çözülmesini ve gelecekte benzer problemlerin yaşanmaması istinaden; yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi, planlı ekimlerin etkinleştirilmesi, tarım sektöründe ve buğday üretiminde sorunların belirlenmesi ve bu sorunların çözümleri hakkında gerekli çalışmaların yapılması, ihtiyaç duyulan kaynağın ayrılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.